

কৰপসন অমসুং খন্হা-লৈ হায়না মিংথোনবা উৰী

কীৰ্ত্তিচান্দ লুৰাং

মালেমদা লৈরিবা কংফালগী পাক চাউবসি স্কোয়ৰ কিমি ১৪৮,৩০০,০০ ৰোমনি। অসুক পাক চাউবৰা মালেমসি ওসিদি গ্লোবল ভিলেজ অমনি হায়না লৌনৰক্তনা অগীকপা খুঙ্গং অমগী থাক্তা হুঙ্গৰেক্ৰে । অনা-অয়েকী লায়ংফকাওৰা হোম্পিণ্টাল নংত্ৰগা ভোক্তৱগী মনাক্তা চংত্ৰবসু টেলিমেডিসিনগী মতংনা খুদক্তা লায়ংনবা হৌনৰে। চাওখংপগী খম থেংবা মতমদ্ যৌৱে। কৰি অমুক হায়গনি মদুদি মীওইবনা মাৰ্স গ্ৰহদা চংলগা খুহ্লেঙ্কুনবা পোং য়োল্লৱৰা মতমনি।

লাকচনিংলিবা ৰাফমদি মীওইবনা অয়ৌৰী থাক অসি য়ৌনা চাওখংলবা মতমসিদা ইন্দিয়াদি চৱা অনী শুনা চাবা ফংজদ্ৰবা, য়েংইহে উইহ্ৰবা মীগী মশীং থাঙমন্দনা লৈরি। মীওইবা কনাবু চাদনা হিংবা ওম্মা যাওবওং? হিংবদা ঝাইদগী মৰু ওইরিবা পোংশক অসি চীজ্ঞাকনি। চীজ্ঞাক হায়ৱগা ওসিদি পুখথলৰা অফংবা অমা হেজ্তা চাবা চীজ্ঞাক অদুদি নংত্ৰে। মচল শুৱবা হকচাংবু নাদ-য়েক্তনা লৈনহবদা মতেং ওইগদৰা চীজ্ঞাক্ৰুবনি হৌজিকী মীৱোলনা চিজ্ঞাকনি হায়না লৌনৰবসি। মীংনা য়েংখিবদা পনথৈ নাইবদমথৈ লৈরিবা ইন্দিয়াগী পাৰুৰা লৌবুক লম্ফাংশিং কৱিদা শীজিন্নৱি-মদুদগী থোল্লেকপা পোংথোকশিং অদুনা কদইনা চংত্ৰে? পোংথোকশিং অদুবু পুথৈফুৰ্ৰবা হোংনবদা শৰু শয়াং কেমজৰবা লৌমী শিম্মীশিংনা চৱা অনী শুনা চাবা ফংবদগী চাৰ্কি-ফিনিদুনা লেঞ্জিবগী মৱম্মা কৱিৰীগো? ৰাহংসিমক্লি ইংনিংলিবা ইন্দিয়া লেঙাক্তা। ৰাহংসিমক্তি ইতোমতগী নংচদে, মশীং য়াল্ৰবা ইন্দিয়াগী ভোটিং ৱাইট ফংলবা মীচম মীয়ামগীনি।

অমৰোমদনা লৈহাও চেনবা লৌবু-লম্ফাং মৱাং কায়নসু লৈজদৰা, অনীশুৰা লাজ্ঞাওদসু এটোম বোম অনীগী শাথিৱৰা চেংথংনা মীওইবগী হকচাং অসুকী মতিক শোৰ্কিংঙাই ওইবা মে্থু মপে মপেনা অতিয়া কুপশিল্লৱৰা ইথং লৈবাক জপাদদি মী অমগী নোংমদা মথৌ তাৰা মচল শুৰা চীজ্ঞাক (বেলেঙ্গ দাউট) অমদি কেলোৱিগী চাং মীপুম তিংনা ফঙনত্ৰে। চহী শাংনা পুসিবা মীগী মশীংসু মৱাং কায়বগী চাং অসিসু চাইনাদদি অমদি জপাদদি নোংমা নোংমগী হেনগৎলক্লি। অদুগা ইদি দয়াদদি চাবা ফংবদগী শিৱগা পোংলেইবীনবা লৈতদুনা লম্মী মপান্দা তা তাদুনা লৈবসু যাওৱি। শেঞ্জাও পায়ৰা কৰৱাৱৰালা নংত্ৰগা বেঙ্কতগী পুৰুৰা শেনফম শিংদোকপা ওমদবদগী লৌমী কয়া আয়াছাট তৌদুনা শিৰা মীগী মশীং চহীদা ফনা যায়্দি। লাইশঙ/মন্দিৱ মৱাং কায়ৰা ইন্দিয়াদি তুৱেল খোংনুংদা তাৱস্মা নুংমদ ফাওৰা ঈশ্বৱনি খন্দুনা ঈৰাং যৌনি তৌদুনা অৱাংপনা থল্লৰা লায়ৱৰা লৌমী-শিম্মীগী মপোকপু লাইদা, ঈশ্বৱদা তাহিনহন্দনা থম্মিৱি। মসিমক্তি ইন্দিয়ানা নীংতল্লৰা মতুং চহী ৬৮ হেঙ্কল্ৰবা লৈঙাক শাসন্না লায়ৱৰা লৌমী মীয়ামদা তৌৰা য়াল্লমক শাথিৰা অমদি শুক্লেক নোক্লিৎদৰা মতমগা চুনদ্ৰৰা ফাগী মখল অমনি হায়ৱেইবদবগী মৱম লৈত্ৰা?

চীজ্ঞাক্তগী খজিঙং নাইথজৱগা পঞ্জনিৰা অমদি ইন্দিয়াগী চংনবীগী মতানি। ঐথোয় ঝাইনা ইকায়খুম্বা উংলিৰা সংবিধানগী মপানি হায়না লৌনৰিবা ডাক্তৱ বি আৱ অশ্বেদকৱ মহামক্লৱা বৃটিশ কন্সটিটুশন্দগী কোণী তৌৱগা শেম্ফ্ৰা ভাৱত সংবিধানগী মনুংদা যাওৱিৰা ফন্দামেণ্টেল ৱাইটিশিং অসি কয়াম য়াল্লা মপুং ফাৱবগে হায়না নৈনবগী মথৌ তাৱক্লি। মসিগা মনুংদা যাওৱিৰা আৰ্টিকলশিং য়েংলক্লিৰা মতমগা চান্না-চুননা শেমদোক চুমথোকপা তঙাইফৰাক্তি হায়জনিংই। মৱমদি সংবিধান অসি অখঙ অইশিং তাৱদুনা হেক শেমদোক্তিমথৈদি অনেম অৱাং নাইবা, জাং-কুচু খায়বগী লৌইৰা নাইবদা কাঙলপকী লান মীয়াংম ফৱচদা মচী মচী খুদিংদা মখা চথাদুনা লৈখিগনি। ফন্দামেণ্টেল ৱাইটকী মনুংদা যাওৱিৰা ৱাইট টু ইক্যুয়েলিটি হায়ৰা মীপুম খুদিংমক্তা পীৱিৰা হক অসি কয়াম মযা যৌনা মথৌ পাঙথোক্লিবগে হায়বদু অহানবমক্তদা য়েংবা চঙই। খুমম অমখক পঞ্জগে মদুদি, দিল্লিদা পাঙথোকথিৰা ভাৱশ্যৰূপা কন্ফাৱেৰেণ্ট গেমস মনুংদা অতোপ্পা লৈবাকশিংদগী শৰুক চাবা লাকপা প্লেয়ৱ অমদি ডিফ্ৰটিচশিংদা উখিবদৰা যৌৰী ৱানা ফুট ৯ ৰাংনা ফক্লাং খাগৎতুনা চাকথুং-ফিথুংৰা অমোং-অকায়গা যাওৱিৱা মীয়াপু থল্মীখিবদ পুন্মৰকা কাউথোকপা ওমদনা নীংশিংনবীৱমগনি। মথোয়শিংদু ভাৱতকী নাগৱিক নংত্ৰবৰা? কি শেংতৰা শা গাশিংলা?

অনৌৰা কুমজা ২০১৬ কী মাঙদা তাৱিৰা থৌদাংশিং

ৰাচুম কুপলোন

কাৱল লম্বুৰা

হৌখিৰা কুমজা ২০১৫ না পীৱস্মা লৈবাকী ওইৰা খুদেল অফৰা কয়া ফখ্খিদিে। লৈবাক মীয়ামগী মায়োক্তা ওইৰা খুদেলশিং তক্তনা থেংখনি। অদুবু হুঙ্গনা য়েংখংনিঙাই ওইবদি, অদুগুম্মা অমাঙ অতানা থল্লৰা খুদেলশিং অদু মত্ম চানা মুন্না য়েখ্শিন্গনা থৌদোকশিং অদু থোকহল্লমদৰা ফাওৰা যাওৱশ্মী। তশেংনমক লৈবাকী ওইৰা অৰুৰা ৰাথোকশিং ৰাফখশিং অদু অৰুৰা ৰাথেক ওইবদগী কনৰা গুম্মী হায়বসিদি পুন্মক্কী ওইনা ল্লুৰা ৰাফখনি।

হৌখিৰা চহী কুমজা ২০১৫ না শিৱৱস্মা লৈবাকী ওইৰা অৰুৰা ৰাফখমশিংগী মনুংদা বন্দ ব্লোক্কেদ, জিও-পোলিচিং, নুপীগী মায়োক্তা চথৰা হিংশা, শেঞ্জা থুমজা, ফুৰুপকী ওইৰা লৈইনা লৈবাকী ৰাথোক ৰাইথেনৰা হোংনৱকপা, লৈঙাক খুয়াইগী কীঅশিং শাখিনা শোকচিনৰা হেল্লেকপা অসিনজিবনি।

বন্দ ব্লোক্কেদ ৷ মণিপুৱদা হৌখিৰা চহী খৱা অসিগী মনুংদা চখৰিৰা বন্দ নংত্ৰগা ব্লোক্কেদকী চাং অসি য়াল্লা য়ান্মী। লৈবাকী মীশিংদা য়েংনৱৰবদি ঝাইদগী হেৰা বন্দ-ব্লোক্কেদ তৌৰা লৈবাক/ষ্টেট অসি মণিপুৱ ওইগনি। হৌখিৰা চহী কুমজা ২০১৪ দা মণিপুৱদা তৌখিৰা বন্দ ১৬৫, ইকোনোমিক ব্লেক্কেদ ১৯ তৌখিবনি। অমসুং কুমজা ২০১৫ কী ওজোৱ ফাওবদা বন্দ ৮০ অমসুং ইকোনোমিক ব্লোক্কেদ ২৪ তৌখিবনি। কুমজা ১৯৮৯ দগী কুমজা ২০০০ ফাওবদা মণিপুৱগী নেসনেল হায়ৱেদা বন্দ অমসুং ব্লোক্কেদ যৌদোক ৬০ লাউথোকথি অমসুং নুমীং ৫৪০ চুপ্পা চথখি। লায়ৱৰা মীয়াল্লা মদুগী অৱাৰা চেংথেং শাখিনা নংখনি।

বন্দনা পীৱিৰা অমাঙৰা অসিগী য়েংলুবদি, নোংমদা যামদ্ৰবদা লুপা ক্ৰোৱ ৩৬ অমসুং জেনৱেল ষ্ট্ৰাইফ্ৰা নোংমদা লুপা ক্ৰোৱ ৩.০৯ মাঙহন্দুনা অমুক হয়্য়া মেনখংপা যাৱেইবৰা মওংদা মাঙ তাকহল্লি হায়না য়ুনিভৰ্চিটি থাক্কী থিজিবৰা অৱনা পুথোৱক্লি। অসুকী মতিক মাঙ তাক্লিংঙাই ওইৱিৰা যৌওংশিং অসি লৈঙাক লৈশেমগা মৰী লৈননা থোৱকপা অয়ান্শনি। ঝুয়াইগী ওইৰা বন্দ নংত্ৰগা জেনৱেল ষ্ট্ৰাইফৰিং অতাঙবনি। মৱম অদুনা বন্দ-ষ্ট্ৰাইক অয়ান্শদি লৈঙাক্তা তৌফম থোকপা মথৌ তৌদবদগী থোকহল্লেকপনি। অসিনা তাকপদি, হায়ৱিৰা বন্দ-ষ্ট্ৰাইকশিং মসিগী থৌদাংদি লৈঙাকপশিংদা লৌফম থোকই। মৱম অদুনা লৈঙাক খুয়াইগী চাওখং-খোঙথং থািহুহল্লিৰা অসিগুম্মা বন্দ-ষ্ট্ৰাইক তৌবকী হৈনবী অমা লু-তোংদা লৈত্ৰৰা ঝুয়াইগী লায়ান অচি চংলিৰা অনৌৰা চহী কুমজা ২০১৬ কী মৰু ওইৰা যৌদা ওইইম থোকই।

নাগা কুকীগী জিও-পোলিট্ৰি ৷ এন এস সি এন (আই-এম) না শাৰ্ভিঙ-ৱাৱীগী খুথাঙদা তাক্লিৰা মণিপুৱগী নাগা তাৰা লমদমসিগী তেপ তোল্পা দৰীশিং অসি ইন্দিয়গী অপূনৰা শক্তৱগী মীংয়েংদা চুহুবসু মণিপুৱগী টেৱিটোৱিয়েল ইন্টিগ্ৰিটিগী মীংয়েংদদি অচুৰা লেভে। ওগষ্ট ৩, ২০১৫ গী মেদি লৈঙাক্তা লাউথোকথিৰা ফ্ৰেমফৰ্ক অদুনা শেংদাশেংবৰা ৰাৱোল শেংদোক্তুবসু, মণিপুৱগী অপূনৰা শক্তম (টেৱিটোৱিয়েল ইন্টিগ্ৰিটি) দা শেক্ৰবৰা ৰাফম কয়া যাওৱি হায়বগী ছিনৰা লৈরি। মীৱোল অনী হেল্লেক্সা শান্তিকী ৱাৱী অসি মেদিদা লুছিৰা এন দি এ লৈঙাক্ত হকচিট্ৰা লৌদুনা কৱিগুম্মা দৰী খৱদি পীদৰা যাদবগী ফীভম লৈৱিবনি। ঝাইদগী মৰু ওইৰা দৰীশিংগী মনুংদা মণিপুৱগী নাগা তাৰা লমদমশিংদা লৈৱিৰা মহৌশাগী লনগৈ (নেচৱেল ৱিছোৰ্স) শি অসি ষ্টেট লৈঙাকী পাঙ্গল ৰাংমদা থমদুনা ‘সোবৱেণ্ট সেৱ’ ওইনা নাগাশিংদা মপু ওইহনৰগী ৰাফফশিং যাওৱি।

হায়ৱিৰা দৰীশিং অসি ময়োল লৈঙাক্তা শান্তিকী ৱাৱীগী খুথাংদা পীথোক্লিবগী ৰাখল্লোন লৈৱমগনি। মসিগী মৰু ওইৰা মৱমদি, অৱাং নোংপোক্ত লাক্সা ফনৰা ৱাৱৰা নাগা নীংতম লালহৌ থুপচিৱিংবগী খোঙথাং ওইৰা অমসুং মনুনা মনীংতল্লা নেসন অগ্ৰগী থাক্তা পুৱাৱী ইকথিৰা মণিপুৱদা চখৰিৰা অপূনৰা নীংতম ঈহৌগী পান্দম অসি হক্থেংননা নংত্ৰগা নাকোননা মাঙ তাকহনৰা পান্ধুগী অৱোনৰা পান্দম বেংবদগীনি। মৱম অসিনা মণিপুৱ লৈঙাক্তা তেথো তাবগী খোঙজং অসি নাগাশিংনা ফংবদগী কায়ৰা অসিদগী ইন্দিয়াগী কান্ধবনা শৰুক কয়া হেল্লি। ইন্দিয়াগী অৱোনৰা এজেন্দাদি মমায় কয়া লোঙৰা লাল্লোং ওইনা তথৰা মৱম্মা ঈইমে নভে তৌৱানি হায়না নাল্লেকফম থিনুনা লৈবকী লীক্লমচংসু লৈবনি। মথোয়গী হৈশিংৰা লাল্লোংদি, লমদমসিগী জেলহৌমী ঝুয়াইচা মীয়ামগী অয়ানগা লোয়ননা মণিপুৱগী শক্তবু মচেং মচেং থুগায়নৰা হোংনবদি। ইন্দিয়াক্তগী যাইফংলদীমজা ফেন্দেল ওইৰা লৈঙাক কাঙলেকদা শৰুক য়াৱিৰা ষ্টেটিশংগী নীংতল্লা অমসুং মশাগী লৈঙাক শক্তবু মক্লিৰুদনা ইন্দিয়াবু কয়ৰা হোংনখিবনি। মৱম অসিনা নাগা শান্তিকী ৱাৱী অসিনা আশা তৌৱিৰা দৰীশিং অসি ফখ্খিবগী ওইথোকপা চাউনা লৈরি। মসিবু কাদৌনা ফুৰুপকী লৈইদা ৰাউৰা য়াহ্লেইবদগে হায়বসিগী লম্মী লৈতৰা নভে। মৱম অসিনা কুমজা ২০১৬ না যৌদাং লৌগদৰা মৰু ওইৰা এজেন্দাদি নাগাগী দৰীাবু ফুৰুপকী ওইৰা লৈইদা চিংহন্দৰা হোংনৰা অসিনা ওইৱি।

অমৰোমদা কুকি জিওপোলিট্ৰিজ অসি হান্দগী মাপঙ্গল কনখংলক্ৰুনা মনীং মখা তল্লা তানৰা হৌৱকপগী শক্লোন ময়েক শেংবা হেনগৎলক্ৰে। ইন্দিয়গী ইণ্টেলিজেন্সা গ্লোমশিল্লৰা এন এস সি এন

কদইদা চংত্ৰে মথোয়গী ৱাইট টু ইক্যুয়েলিটিগী ফংফম থোকপা হকশিং?

অমুকসু ঝাইদগী নৈনৰা যাৱিৰা ৰাফমদি ভাৱত সংবিধানবু ইবিস্মা অশ্বেদকৱ মশামক্কী লৌৱিমদাই পুসিদা হিন্দু ধৰ্ম্দগী বৌদ্ধ লাইনীংদা কনভৰ্ট তৌখিবদুমক কাঙলুপ মাদমৰা কয়না খুন্দাৱিৰা ইনি দয়াগী মীয়ামদা অটোৰা পাড়া অমনি। হিন্দু লাইনীংদা লাইমিং লৌজৱবসু দলিটকী ইমুংদা পোক্লুৱনা মহাক্কী পুসিদা হনুনা য়েংবিবকী পেন্দৰা নীংঙমদৰা কয়া মাগী থম্মোয়দা ফাওৱল্লেই হায়নিংঙাই লৈতে। মহাভাৱতকী কৰ্ণনা দলিটকী লায়ৱৰা ইমুং অমদা য়োল্লেকথিৰনা নিংথৌ মচাশিংগী চাংয়েংবদা যাওহুনখিবদগী চংনবী লাকথিৰনা নিংথৌ মচাশিংগী চাংয়েংবদা যাওহুনখিবদগী চংনবী ইন্দিয়াগী লৈময়াদা মুৎশা নাইদনা ওসিসু ফোং ফোং শানা লৈরি। গনতন্ত্ৰগী ফজৰা ৰাহ্ছোকশিং ইন্দিয়াদি ৱাচল লাক্তৰা শগোলনা চেয়িংবা মাৰ্যকৈদা চেনবগুম্বনি। মৱমসি লৈবনা মালেম অসিদি মীংকুপ খুদি হোংলিবনি। হোংদৰা শাখনা শুক্ৰা যাৱেই। ইন্দিয়গী কন্সটিচ্যুশন এমেন্দে তৌদৰা যাৱেই, তৌগদবনি। হোংদোক-চুমথোক্তুবদি কৰপসন্না নৈহংনৰা মণিপুৱ অমদি ইন্দিয়া চাওখং লমজেলদা মাঙজিন থাৰা ৰাখিগনি। অহানবমক্তদা হৌজিকমক চংনৰিৰা ইলেক্টোৱেল সিস্টেমসিমক হোংগদবনি, সিস্টেমসিং হোংনিংদ্ৰবদি কুইনা ৰাখিনি।

অৱেইবদা ৰাৱেংসিগী মিংথোল ওইরিৰা সাইণ্টফিকি নেমদা মিকানীয়া কোৱদেটা ফেমিলিগী মনুং চিল্লৰা মীতৈৱোলদা ‘খন্হা-লৈ’ হায়না খঙনৰা উৰী অসি হৌজিকী ঝুয়াইসিদা শাথিৰা লাইচং অমগুম মীয়াল্লা গাঙনৰিৰা ‘কৱপসন’ হায়ৰা ৱাইচিগিা চাংদুৰ্জৱি। মৱমদি ‘খন্হা-লৈ’ হায়ৰিৰা উৰী অসিনবু ৱাপল-উপাল অমগী মনাক্তা হৌদুনা য়েংপু য়েংত্ৰবদি ৱাপল নংত্ৰগা উপাল অদু কংদুনা শিৱেইখিবগী মৱম লৈতে হায়ৰিং পুম্ৰুক্কী মৰুৱীবনি। ‘খন্হা-লৈ’ হায়ৰিৰা উৰীবু ইশাগী ইছোলদা শুক্ৰহৌ হৌছল্লেই খল্লবদি কৈৰাক থাদুনা অথৌৰা কাতি শীজিন্নাদুনা মতোন্দা হঞ্জিন হঞ্জিন চল্লীনৰা মী থিৰদা ঠিকাগী টেন্দৱ কৌবনদি কান্ধৱেই। চাকখুমদা শীজিন্নৰা হেজ্জং মচা অমখক্ৰা লৈবাক্তা হৌৱিৰা মৱাগা কোৱৰা মক্ৰমতুং ফুভোকপদা ‘খন্হা-লৈ’ হায়ৰিৰা উৰী, কালেন থাদদি নুমীং হুমনিদা পুমকং কংগনি। লৈঙাকপশিংদা কাঙলোন অমগী মখাদা কৱপদনবু মুখংলগে হায়না চপ য়ুনা খল্লবদি উপাই য়াল্লা লৈ চহী ওল্লেই, নুংশাদা উন মাঙখিবগুম মীয়াম মৱক্তগী কৱপসন মাঙখিগনি।

(আই-এম) না ইথিল পীদুনা কুকি ষ্টেট তানবগী খোঙথাং কনশিল্লকপা উৰা ফংলে। ওইথোকপদা ৱাৱগৰবা নংত্ৰগা যাৱেইবৰা দৰী অসিনা এণ্টি মীটে শাগৎতুনা কাঙলুপ ফুৰুপ নাইৰা লৈই ছিনৰা হোংনৱকপসি য়াল্লা লাইবক থিবনি। মমাঙ চহীশিংদা অসুকী মতিক ময়েক শেংনা তৌৱমদ্ৰবসু, হৌখিৰা চহী কুমজা ২০১৫ না কুকি হোমলেণ্ড তানবগী শক্লোন ময়েক শেংবা হেনগৎলক্কি। মসি য়াল্লা খুদোংখিনিঙাই ওইৰা লৈবাকী শক্লোননি। মৱম অসিনা কুমজা ২০১৫ না ৱািথবগী অৰুৰা খোঙকাপ লৌৰা ওমইহৌবৰা ৰাফম অসিবু লাক্সিৰা চহী কুমজা ২০১৬ অসিগী মৰু ওইৰা এজেন্দা ওহনৰা তাৱি।

নুপীদা হিংসা ৷ ইৱমদম মণিপুৱ অসি নুপীবু চংনবগী অমস্মা কাখুনুংদা ফাজিল্লগা থন্দুগী মতুংতা নাং, শেমিগ্লেলোন, খুয়াইৱোল অমসুং লেশেম্লোগনী মফম পীদুনা নুপী ওইহীশিংবু ঝুয়াইখুৱ বা উক্তুনা য়াইচেনবী ওইমৰবা হোংনৰা লৈবাক ওইৱবসু নুপীগী মায়োক্তা চথৰা হিংশাদি চহী চহীগী ওইনা হেনগৎলক্লি। মপুৱেইবনা মাগী নুপী হাংপা, ওং নৈৰা অমসুং চহী নৌৱিৰা অঙং (নুদিমচা) ফাংৰা নমদুনা ফল্লানবীৰা, হাভোকপীগী অসিনচিংৰা তাইহ্ৰবৰা যৌদোক কয়া থোকপগী চাং হেনগৎলক্ৰে। শক্লোনশিং অসি শেন থুমগা মৰী লৈননা থোকপনা নভুনা লমচং শাজংকা মৰী লৈননা থোকপা খুয়াইগী ওইৰা শক্লোনা ফাওৰা ওইৱক্ৰে। নুপীবু শেছ্বেক লৈহল্লবদি ইমুং মনুংনা অমসুং ঝুয়াইনা ইকায় খুম্ববগী মফম পীদুনা অওং অনৈদগী নাইথৰা ওমগনি হায়ৰা ৰাখল্লোন অসিমক ইৱমদম কংলৈপাক মণিপুৱনা চাউথোকচিনিঙাই ওইৰা পান্দম ওইনা চখদুনা য়েলহৌঙৈদগী হৌনা লাকস্তবসু লৈঙাক ৰায়েলনা মতিক চাদবনা ওসিদি নুপীগী মায়োক্তা চথৰা অওং অনৈশিং নোংমা নোংমগী হেনগৎলক্লি। লৈবাকী চংন-পথাপ চংনহল্লিৰা (লো ইনফোৰ্মেণ্ট এজেসি) অমসুং ৰায়েল চৈৱাক্কী কাঙলোন অমসুং থৌওংশিং অসিনা ফগৎলবদি অসিগুম্মা অৱাৰগী শক্লোন অসি চাংদল্লৰা য়ানা ৱাউৰা ওমগনি। মসিবু থবক ওইনা পায়খংপদা লমদমসিগী সিভিল সোসাইটি ওণেনইজেশনশিং, মৌৱা পায়ৰীশিং অমসুং ক্লবশিংগী যৌদাং চাউৱি। লৈঙাকপা ফম্মাইবশিংগী মায়কৈদগী পুৰ্ণিং লুপা আশা তৌনিংঙাই ওইবদা মৱম্মা ঝুয়াইগী মায়কৈদগী হেৰা মীংয়েং চিংশিনৰা মথৌ তৱি। লোয়ননা তুং কোয়ৰা মীংয়েংদা লাইৱিক মতভী। নাংকী থৌৱমশিং অমদি মেদিয়ানচিংবগী খুথাংদা এদুকেশন পীৰা মথৌ তাৱি। সিনেমা, ড্ৰামা, শুমাং কুটুনোচিৰা মেদিয়ানা পীফম থোকপা মঙাল অদু পীৰা ৰাংলবৰা হায়বগী ৰাহং লৈৱক্ৰে। মায়থোঙনা লল্লোন ইতিকী কোমায় উল্লগা মমৈনা নাং অমসুং এদুকেশনগী পাউজেল পীৰা অসিনা পান্দম তানৰা পাউজেল পীৰা ওুফ্ফম থোক্তে।

ফক্তৰা শাজং-পুকলেবু নিন্দা তৌৰা ওমহনববগী পাউজেল পীৰগী মছতা মতে তন্ত্ৰগী মায়কৈদা চংত্ৰবদি কান্ধৰা মেয়িা হায়বদু ওইৱক্লবনি। মসিদা নৌনা মীংয়েং চিংশিনবগী মথৌ তাৱে। লোয়ননা ফক্তবদা লমচঙক তান্ৱৱৱগী নহাৱোলশিংগী চাকচা-মুখক অসিনসু নুপীদা হিংশা হেনগৎহমবগী মৰু ওইৰা মচাক অমা ওইৱক্ৰে।

য়েলহৌমী কৱৰা বিল ৷ মীতোপকী ঈপাক ঈচাউনা থুম্ফান্ধকপগী অকিৰা লৈৱৰা মণিপুৱদা য়েলহৌমী কনৰা বিল চংনহনৰা হায়বসি চুহুৰা অমসুং মতম চাৱৰা ৰাফমনি। মণিপুৱগী সি এম যাওনা ট্ৰেজিৱ বেৰু অমসুং ওপোজিশন মেম্বৱ পল্ল মক্লৱা য়ানস্তৰা ৰাফমনি। অৱোন অথুপকী পান্দম পদুনা লাকপনা অয়ান্ধা ওইৱিৰা মীতোপশিগা লমদমসিগী মমীং খুৰা য়েলহৌমীশিংগা হিংবগী লমজুনা তাৱৰা তাৱবদি মীতোপ্পা অদুমক হেনখিৰা তাবনি। ফীঅমসিদা ইফুৰুপকী শক্তম গুৱু হিংবগী মতম লৌখিগনি। লমজেলদা মীতোপ্পা শোয়দনা ওল্ল বগী মৱমদি মথোয়না থৱায় হিংনবগী চেৰা অৱেইৰা চাংয়েংনি অদুগা ঐথোয়না মতুংদা তামবনি। অসুকী মতিক লুৱৰা ৰাথোক অসি ষ্টেট লৈঙাক্ত তৌফম থোকপা যৌদাং লৌদবদগী চীংমী ইপাচাশিংগী হাওৱিংজেল নাইৱিংজেল মায়েক্লিনখবনি। অদুবু লৈঙাক্তা মতম চনা পায়খংফম থোকপা থবকশিং পায়খংল্লবদি অসিগুম্মা পান্দৰা যৌদোকশিং থোকহনলমদৰা যাবনি।

ওসিদি চুড়াচাদপুৱগী চাংবুৱেই পুসি মাপলগী অৱেইৰা মথৌ মঙম পাঙথোক্তিমথৈ জে সি আই এল পি এসকী লাউথোকথিৰা ফিৱেপ অদু মখা চথৰা চুগদৰা মান্দে। মথোয়গী থম্মোয়দা ফাওহুনখিদৰা চেনাখোল অদুনা কাউওমদনা লৈখিৰা তাৱবদি মদু পুন্মক্কী ওইনা লাইবক থিৱনি। পুন্ম

ক্কী মাঙজৱনি। মসিমক ওইদুনসু, য়েলহৌমী কনবগী চংন-পথাপ শেহুদী অতৈ লক্কী লৈৱে হায়বদি নভে, অফৰা লম্মীশিং লৈরি। মীয়াম পুন্মক্লৱা চংমিৱৰা য়াবা লম্মী খনৰা তাৱি। জানুৱাৰি (২০১৬) থাখায়দা মতম পীখিৰা জে সি আই এল পি এসকী ফিৱেপ্তা চীংমী মীয়ামদা অকায়ৰা পীগদৰা লৈৱবদি মদু হয়্য়া য়েংশিন্দুনা অনৌৰা অফৰা মায়কৈদা য়েদুনা য়েলহৌমী কনৰা চংন-পথাপ মায়পাক্সা চংনহনৰা অচুৰ্ৰা ওইগনি। ঐথোয়না মতম চুহুদা কাউৱেইবদি, চীংমায় থোন্না থোমজিন তামিলা

লৈবক (নেসন ষ্টেট) কী তুংকোয়ৰা পান্দম পুথবনা মীয়াম অপূনবগী ওইৰা তুং কোয়ৰা মায়পাকপা হায়বদু ওইগদৌৱিবনি।

ৰাফমশিং অসি লাইবক থিৱী চহি কুমজা ২০১৫ দা ৱাউৰা ওমখিৱদনা, মতমগী ৰাথোকশিং থেংনৰা ওমদনা মনীং হল্লৰা ঝুয়াই অমসুং লৈঙাক ওইখিবনি। মসিগী লৈঙাবদি চাউনা লৈবদা নভুনা মেনখংপা ভল্লবৰা মাঙ তাকথিৰা ফীভম কয়া লৈহল্লকথিবনি। পুন্মক্ক অসি কাউথোকপা লৈতনা লৈবাক মাঙদা তাৱিৰা অৰুৰা ৰাফমশিং অসি মীয়াপ পুন্মক্কী থম্মোয় খোলনা হোংনদুনা কুমজা ২০১৬ কী ফন্হাক্ত ৱাউৰা ওম্মা তাৱি।

খাঙবোক্কী লাইনিংথৌ মাপল

॥ এল তোম্বা খুমন ॥

খাঙবোকা

‘**খাঙবোকা**’ অসি য়াল্লা লিৱৰা অমদি পাক চাউনা খুন্দা লৈতাদুনা লৈৱিৰা অৱাং-অপা লৈতৰা, মইহে মশীল নীংখিনা হৈৱৰা মীগী মশীং ৰাংতৰা খুঙ্গং অমনি। খুঙ্গং অসি পঞ্চায়েট প্ৰধান অম্ম্মা কৈনৰা, জিলা পৰিষদ মেম্বৱ অমা অমসুং লৈকাই ১৪ লৈৰা খুঙ্গং লম অমনি। খুঙ্গং অসি ইফ্ৰালদগী নোংপোকলোম কিলোমিটৱ ২৪ লাগ্গা লৈৰা অমদি নেসনেল হায়ৱে ৩৯ না মযাইদা লৈ। খুঙ্গং অসি শলাই তৱেংনা খুন্দাৱিৰা মফম অমনি। উমংলাহীগী খুতমসু মৱাং কায়সু খুঙ্গং অসিদা লৈৱি। য়েলহৌইঙদা লমদমসি ‘খংলা পোকপী’ হায়নসু কৌৱশ্মী হায়নৱি।

লাহিনিংথৌ মাপল শাফোঙবগী পুৱাৱী ৪

খাঙবোক্কী খা ওইৱগ্গা মথক্তা পঞ্জৱিৰা লৈকায় ১৪ গী মনুংদা লৈকাই অমা ওইৱিৰা তাম্মু লৈকাই হায়ৰা লৈকাই অসিগা মখা লৈকাই হায়ৰা লৈকাই অসিগা তাইনৰা অদুৱাইদা ‘সাইথোম’ শাঙে/ফুৰুপ অমা খুন্দাৱশ্মী। হৌজিকসু ‘সেনাপতি কহাইগী হিঙ্গোল’ হায়না খঙনদুনা লৈৱি। শাঙে/ফুৰুপ অসিগী পিৱাৱেন ওইৱস্মা লাইওইত্ৰৰা অকাওবগী পটৈৱ চনত্ৰৰা ইবুযৌদুগী কোলেইদি থম্মোয়দা অতিংঙা ওইৱে। ইবুযৌদুগী শুথান্দি খাঙবোক মাইস্মাম লৈকাইনা হোংদোক্তুনা হৌজিকসু লৈৱি। অনৌৰা মীৱোদন্দগী খুংখিন্দুনা হায়জৰা তাৱবদি সাইথোম মুহিদ্ৰো, চহী ৪০ মুক মহাক্কী পছৌ লৌখিবদনা তোমচৌগী পছৌ লৌখিবৰা সাইখুৰা অমসুং নীংশিংৰা থোক্তুৰা বম্বুযৌশিংগী পুকোক পিৱাৱেন অদুনা নোংমগী য়াইফৰবা নুমীংকী নুংখিল অমদা মহৌশাগুম অয়ুত্ৰা থাদোকথিৰা ষণ ওকপা চংলশ্মী। চংনবী ওইনা মতমদুৱগী ইমাকি ভৌবোং মৱাক অনী তাহিৰা অমা ইল্লগা মখুংতা লিচে অমা পায়ৱগা মখা পাননা চংলগা লৈৰা ক্যাম থোঙনাংথোং (মতমদুনা য়াল্লা পীক্লিৰা থোঙনাংনি) অদুৱাইদা শাঙে/ফুৰুপসিমক্কী ‘বাৰুধান’ হায়না খঙনৰা মথোয়গী লৌ খৱা কুৎপা, লমদম অদু য়ৌৱকপা মতমদা অখাক-অৱাউ ষাওনা নোংদি তান্দা নোং চুগাবগী মওং তৌৱল্লগা য়াল্লা থুনা অতিয়াদা পুমশেং শেংদোকথিৱশ্মী।

</